

דרך לפרש פרשת וארא

מאוצרות התורה

ילדים יקרים, וחביבים, עשר מכות הכה הקב"ה הוא את המצרים, וכולן היו מידה כנגד מידה. ו באו ללמד את העם המצרי, את פרעה ואת כל גויי הארץ מה גדול כוחו של ה'. וכל מכה ומכה הייתה כנגד פורענות אחרת של מצרים:

דם – שפכו המצרים את דמם של ישראל בהשליכם את בניהם ליאור, לכן באה מכת הדם ומלאה את היאור ואת כל ארץ מצרים בדם. **צפרדע** – צעקו בני ישראל באוזני המצרים ובקשו כי לא יהרגו את ילדיהם – והמצרים אטמו אוזניהם כאילו אינם שומעים. באה מכת הצפרדעים המקרקרות בכל מקום, והרעישה להם מכל עבר. **כינים** – התעמרו המצרים בישראל והעבירו אותם בעפר הארץ, באו הכינים שיצאו מעפר הארץ להשחית מהם את כל תענוגות החיים. **ערוב** – היו המצרים פורצים לבתי ישראל וחוטפים ילדיהם לעבודה קשה, במכה זו באו חיות רעות אשר טרפו את בניהם של המצרים. **דבר** – היו המצרים גוזלים את מקנה ישראל עתה – נכחד המקנה שלהם ונשאר מקנה רק אצל בני ישראל. **שוזן** – היו המצרים מבזים ומשקצים את ישראל כאלו היו טמאים, עתה הפכו הם עצמם להיות טמאים ומשוקצים. **ברד** – הכו המצרים בישראל וזרקו עליהם אבנים. חזר הברד והכה בהם כאבנים, מדה כנגד מדה. **ארבה** – גולו המצרים את שדות ישראל – ונעשו בארבה, שכלה את שדותיהם ואת תבואתם. **זווישך** – החשיכו המצרים את עיני ישראל בגלות מצרים. בשל כך באה עליהם מכת החשך. **מכת הבכורות** – שעבדו המצרים את ישראל, שנקראו "בני בכורי ישראל" – ועל כן לקו בבכוריהם.

במכות דם וצפרדע נעשו על ידי אהרון, מדוע לא יעשה זאת משה בעצמו? אמר לו הקב"ה למשה, אתה לא יכול להיות כפוי טובה: המים הללו, ששמרו והגנו עליך כשהיית בתיבה ביאור, לא ראוי שאתה תכה אותם, אלא יוכו על ידי אהרן. כך היה גם במכת הכינים, אהרון הכה את עפר הארץ, מדוע? כדי שמשה לא יהיה כפוי טובה לחול שעזר לו כשהרג את המצרי ומנו בחול.

שאלות על הפרשה

שאלות עפ"י רש"י לכיתות ד' עד ו', ז' וח'

7. "...ויסר הערוב מפרעה..." (פרק ח') מדוע במכת הערוב ה' הסיר את ערוב ולא המיתם כמו במכת צפרדע?
 - א. שלא יהנו מפרוות החיות.
 - ב. שלא לגרום צער בעלי חיים.
 - ג. שמר אותם לפעם אחרת.
 - ד. שהמצרים לא יטענו שהם הרגום.
8. "ויאמר ה' אל משה ראה נתתיך אלקים לפרעה..." (פרק ז') למה הכוונה "אלוקים לפרעה"?
 - א. ללמדו מי האלוקים האמיתיים.
 - ב. לשפוט אותו ולרדות בו.
 - ג. להוכיח לו שאינו אלוקים.
 - ד. תשובות ב' וג' נכונות.

שאלות לכיתות ז' וח' – ממפרשים אחרים

9. "הנה יד ה' הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה..." (פרק ט) לפי פירוש הרמב"ן האם המקנה שבבית נפגע ממכת הדבר?
 - א. לא, רק המקנה שבשדה נפגע.
 - ב. המקנה שבבית חלו, ואלו שבשדה מתו.
 - ג. לא היה להם מקנה בבית.
 - ד. אף תשובה לא נכונה.
10. "ויקרא פרעה כי גדל המטר... ויסיף לחטא ויכבד לבו..." (פרק ט') לפי פירוש הרשב"ם מדוע הכבדה זו מודגש "ויסיף לחטא"?
 - א. הכבדת הלב אחרי שבע מכות היא חטא.
 - ב. הכבדה זו הייתה אחרי שבארבה - אמר "אני ועמי הרשעים".
 - ג. עד כה ה' הכביד את ליבו, ובמכה זו הכביד את ליבו בעצמו.
 - ד. תשובות ב' וג' נכונות.

שאלות לכיתות א' – ג' (חלק מהשאלות מאוצרות התורה)

1. לאיזה בעל חיים נהפך מטה אהרון כשהשליכו לפני פרעה?
 - א. נחש.
 - ב. גמל.
 - ג. תנין.
 - ד. כינה.
2. איזה מכות הצליחו החרטומים לעשות ואיזה לא הצליחו?
 - א. דם כן צפרדע וכינים לא.
 - ב. דם וצפרדע כן, כינים לא.
 - ג. דם לא וצפרדע וכינים כן.
 - ד. אף תשובה לא נכונה.
3. עשר מכות הכה ה' את המצרים, מדוע בחר דווקא בהם?
 - א. המכות היו מידה כנגד מידה.
 - ב. אין סיבה מיוחדת לכך.
 - ג. כדי לפגוע בכל, בדומם, בצומח, בחי ובאדם.
 - ד. א' וג' נכונות.
4. איזה תבואה נפגעה במכת הברד ואיזה לא נפגעה?
 - א. כל התבואות הוכו.
 - ב. הפשתה הוכתה והשעורה לא.
 - ג. הפשתה והשעורה הוכו והחיטה והכוסמת לא.
 - ד. מכת הברד לא פגעה בתבואה.

שאלות עפ"י רש"י לכיתות ד' עד ו', ז' וח'

5. היכן בפרשה נמצא אחד מעשרה קל וחומר שבתורה?
 - א. בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה.
 - ב. לאהרון לא ישמע פרעה, קל וחומר למשה שהוא ערל שפתיים.
 - ג. החרטומים לא הצליחו במכת כינים, קל וחומר שלא בערוב.
 - ד. אף תשובה לא נכונה.
6. על איזה עניין פירש רש"י "נס בתוך נס"?
 - א. מטה (ולא תנין) אהרון אכל את מטות החרטומים.
 - ב. האש והברד מעורבים.
 - ג. גם המים שבעצים הפכו לדם.
 - ד. תשובות א' וב' נכונות.

ברכת אברהם

לע"נ הרב אברהם בן הרב מאיר ליברמן ז"ל

יד עזריאל

לע"נ עזריאל (רוברט) בן שלמה קרמר ז"ל



פרשת וארא

דף לטו

מאוצרות התורה

Summary: ה' appears to מ'שָׁה and renews His covenant, made with the patriarchs, to redeem the Children of Israel. מ'שָׁה is dispatched to inform them, through four expressions of redemption (bring out, save, redeem, take to me as a people), that they are about to be freed. Because of the weight of their cruel bondage, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל would not listen to him. The genealogy of מ'שָׁה and אֶהְרֹן is recounted and אֶהְרֹן is established as the spokesman of the two.

The brothers deliver to Pharaoh ה' demand that he release the Jews, and they perform a wondrous deed by turning a staff into a serpent. פְּרַעֲהַ' magicians duplicate the feat and פְּרַעֲהַ' heart hardens. The plagues begin with דָּם, but פְּרַעֲהַ' sorcerers duplicate the effect and his heart is further hardened. The second plague, צִפְרִידִּיעַ, follows and despite the fact that his sorcerers duplicate this feat once again, פְּרַעֲהַ' promises to release the Jews if the plague is removed. מ'שָׁה prays to ה' to remove the plague, but when this is done, פְּרַעֲהַ' reneges on his word. This pattern follows with the next five plagues, Lice, Wild Beasts, Pestilence, Boils and Hail.

שאלות על הפרשה

052-4617763
פ"ג/כ"ט

Level I

- What did אֶהְרֹן's staff do to the staffs of פְּרַעֲהַ' magicians. (7:12)
 - It broke them.
 - It turned them to blood.
 - It swallowed them.
 - Nothing
- Where did פְּרַעֲהַ' and the מִצְרַיִם find frogs? (7:28)
 - In the palace, the King's bed.
 - In the ovens and the kneading bowls.
 - In the houses.
 - All of the above.
- When did the magicians say "עֲלֵנוּ קִיָּם הֵיאָה" "אֲנֵינוּ עֲלֵנוּ קִיָּם הֵיאָה"?
 - When they could not stop the first plague.
 - When they could not copy the plague "כִּינִיָּם"
 - During the last plague.
 - They never said it.
- To end the plague of עֲרֹב, פְּרַעֲהַ' agreed to allow בְּנֵי יִשְׂרָאֵל to do their service in the desert, When did he change his mind? (8:27,28)
 - When the plague ended
 - A minutes later.
 - He never really agreed.
 - none of the above.

Level II

- When מ'שָׁה told the promises of ה' to בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, they wouldn't listen to him. Why? (6:9)
 - From the hard work.
 - Because he didn't speak clearly.
 - They thought him to be an Egyptian.
 - They forgot the signs from ה'.

level II

- How did the magicians find water if all the water had been already changed into blood? (7:22)
 - They bought water from בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 - They dug new wells.
 - A & d are correct.
 - They used utensils that belonged to בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
- With the plague of בָּרָד, some מִצְרַיִם proved themselves as people who fear ה'. How? (9:20)
 - They brought their servants into house .
 - They prayed to ה' to stop the plague.
 - They tried to convince פְּרַעֲהַ' to let בְּנֵי יִשְׂרָאֵל go.
 - Answers b & c are correct.
- צִפְרִידִּיעַ brought the plagues of דָּם and צִפְרִידִּיעַ. Why didn't מ'שָׁה smite the water himself? (Rashi 7:19)
 - The water saved מִשֶׁה when he was an infant.
 - He was afraid of water.
 - אהרֹן is oldest.
 - Because it was the least important plagues.
- What was the immediate cause of the שְׁחִין? (9:10)
 - פֶּיֶת הַכִּבְשָׁן
 - Dust left over from כִּינִיָּם
 - Bacteria that form under the skin.
 - Smoke from cooking fires.
- Which elements made peace with one another during בָּרָד? (9:24 Rashi)
 - "...fire flaming amid the hail..."
 - Fire and water.
 - Oxygen and hydrogen.
 - Answers a & b are correct

ברכת אברהם

לע"נ הרב אברהם בן הרב מאיר ליברמן ז"ל

יד עזריאל

לע"נ עזריאל (רוברט) בן שלמה קרמר ז"ל

